

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istoría

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

XXVIII. De his qui Artemonis haeresim initio sectati sunt, cujusmodi moribus praediti, & quomodo sacras Scripturas depravare ausi fuerint.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

SEVERUS.

σιαστικῶν ἀνδρῶν, ἀναρέτε σαρδῆς ὑπομνή-
ματῶν ὧν γε μὴν αὐτοὶ διέγνωμεν, εἴη τὰ Ἡ-
ρακλεῖτα εἰς τὸν Ἀπόστολον, καὶ τὰ Μαξίμου
ᾧ τὸ πολυδουλίτης ᾧ τὰ τοῖς αἰρεσιώταις
ζητήματῶν τῶν πόθεν ἢ κακία. καὶ ᾧ τὸ γε-
νητὴν ὑπάρχειν τὴν ὕλην τὰ τε Κανδίδου εἰς
τὴν Ἐξαήμερον, καὶ Ἀπίωνος εἰς τὴν αὐτὴν
ὑποθεσιν. ὁμοίως Σέξτε ᾧ ἀνασάσεως καὶ
ἀλλή τῶν ὑποθεσιν Ἀραβιανῶν καὶ μυρίων ἄλ-
λων ὧν διὰ τὸ μηδὲ μίαν ἔχειν ἀφορμὴν, ἔχ-
οῖον τε ἔτε τὰς χροῖας ᾧ τὰ δὲ ἔτι γραφῆ, ἔθ-
ισορίας μνήμην ὑποσημειώσας. καὶ ἄλλων ᾧ
πλείστων, ὧν ἔδδ' εἰς τὰς κατηγορίας καταλέ-
γειν ἡμῖν δυνάτον, ἤλθον εἰς ἡμᾶς λόγοι. ὁρ-
θοδόξων μὲν καὶ ἐκκλησιαστικῶν, ὡς γε δὴ ἡ
ἐκάστη ᾧ τὰ δὲ εἰκνυσι τὴν θεῖαν γραφῆς ἑρμη-
νεῖα ἀδ' ἡλῶν ᾧ ὁμοῦς ἡμῖν, ὅτι μὴ τῶν πεση-
σηγορίαν ἐπάγειαι τῶν συλησφαιμένων.

A laudabilis diligentia monumenta. Eo-
rum verò quos ipsi dignoscere potui-
mus, hæc ferè sunt. Heracliti Commen-
tarii in apostolum: Maximi quoque
Volumina de vulgatissima illa apud hæ-
reticos quaestione, unde fit malum: &
de eo quòd materia facta sit. Præterea
Candidi in Hexaëmeron, & Apionis de
eodem argumento Commentarii. Item
Sexti liber de Resurrectione, & Arabi-
ani opus quoddam, aliorumq; complu-
rium. Quorum nec tempora literis
mandare, cum nullum nobis indicium
aut argumentum suppetat: nec narra-
tionem ullam libris nostris intexere
possimus. Multorum etiam lucubra-
tiones ad nos pervenerunt, quorum ne
ipsa quidem nomina possumus recense-
re. Qui orthodoxi quidem & ecclesia-
stici omnes fuere, ut sacræ Scripturæ
expositio à singulis eorum allata testa-
tur: obscuro tamen nobisque ignoti
sunt, propterea quòd libri ipsi Aucto-
rum non præferunt nomina.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΗ.

Πεὶ τὴν ἑστῆσαν αἰρεσιν ἔφαρξεν ὑποβιβλίων ὅσοι
τε τὸν ἄρτιον γέγονε, καὶ ὅπως τὰς ἀγίας γραφὰς
ἀσθενέσαι τεταλμῆσαν.

Τούτων ἐν τῷ σαρδῆσιν καὶ τῆς
Ἀρτέμωνος αἰρέσεως πεπονημένων, ἦν
αὐτὸς ὁ Σαμοσάτων Παύλος, καὶ ἡμᾶς
ἀνανεώσας πεπέρισε. Φέρεται περὶ διήγη-
σις ταῖς ἐξέταξις ἡμῖν προσήκουσα ἰσο-
ρίας. τὴν γὰρ τοὶ δὲ δ' ἡλωμένη αἰρεσιν ἑλὼν
ἀνδρῶν γράσας τὸν Σατῆρα φασκεσαν, ἔ-
περὶ πολλὰ νεωτεριώσιν τοῦ διδύμων ἔπειδ' ἡ
σεμνύειν αὐτὴν ὡς ἀνδραγαθία οἱ ταύτης ἡ-
δελον εἰσηγήσας πολλὰ καὶ ἄλλα εἰς ἐλεγχον
αὐτῶν τὸ βλασφήμειν ὑποσημειώσας ᾧ τὰ θεῖς
ὁ λόγος, ταῦτα καὶ λέξω ἰσορεῖ. Φασὶ γὰρ τὰς
μὲν ᾧ τὰς ἀπατίας καὶ αὐτὰς τὰς Ἀποστό-
λους παρεληφέναι τε, δεδιδάχεναι ταῦτα,
ἀνω ἔτοι λέγασαι, καὶ τὴν ἡλικίαν τὴν ἀληθειαν
ἐκκηρύξασαι. ᾧ τὰς Βίβλος χροῖων, ὅς ἦν
πρὸς ἀποστόλους διὰ Πέτρον ἐν Ῥώμῃ Ἐπίσκο-
πος, διὰ τὸ ἔχειν διαδόχον αὐτῶν Ζεφυρίων, ᾧ τὰς
κεχαράχθαι τὴν ἀληθειαν. ἦν δ' ἂν τυχὸν πι-
θανὸν τὸ λεγομένον, εἰ μὴ πρῶτον μὲν ἀντέ-
πιπτον αὐτοῖς αἰθεῖαι γραφαί, καὶ ἀδελφῶν
δ' ἡλῶν ἐστὶν γράμματα περὶ ἐξέταξις τῶν Βίβ-
λος χροῖων, ἀ κενὸν περὶ τὰ ἔθνη

CAPUT XXVIII.
De his qui Artemonis hæresim initio sectati sunt:
cujusmodi moribus præditi, & quomodo
Sacras Scripturas depravare ausi
fuerint.

Porro in cujusdam ex illis auctori-
bus libro adversus Artemonis hæ-
resim elaborato, quam Paulus Samo-
satenfis nostris temporibus renovare
aggressus est: exstat quædam narra-
tio, historię quam præ manibus ha-
bemus valde accommodata. Supra-
dictam enim hæresim quæ Christum
merum hominem esse dicebat, ante
paucos annos inventam esse coar-
guens auctor ille, quandoquidem se-
ctæ illius principes vetustissimam il-
lam esse jactabant: post alia multa
adversus impium eorum mandacium
adducta, hæc ad verbum refert: Af-
firmant enim, inquit, patres quæ-
dam omnes, & ipsos Apostolos, ea
quæ ab ipsis nunc dicuntur, & acce-
pisse & docuisse: ac prædicationis qui-
dem veritatem esse custoditam usque
ad Victoris tempora, qui tertius de-
cimus à Petro Romanæ urbis episco-
pus fuit: à Zephyrini autem tempo-
ribus qui Victori successit, adultera-
tam fuisse veritatem. Ac fortasse id
quod dicunt, credible videretur,
nisi eis refragarentur primùm qui-
dem divinæ Scripturæ: deinde fra-
trum quorundam Scripta, Victoris
Bb ij

Huc refer-
Niciph.
c. 21. l. 4.

etate antiquiora, quæ illi adversus gentes & contra sui temporis hæreticos pro veritatis defensione scripserunt. Iulianum intelligo, & Miltiadem & Tatianum ac Clementem, aliosq; quamplurimos, in quorum omnium libris Christi divinitas adstruitur. Nam Irenæi quidem & Melitonis & reliquorum Scripta quis est qui ignoret, in quibus Christum Deum simul atque hominem prædicarunt? Psalmi quoq; & Cantica fratrum jam pridem à fidelibus conscripta, Christum Verbum Dei concelebrant, divinitatem ei tribuendo. Cum igitur tot abhinc annis ecclesiastica doctrina prædicata sit, qui fieri potest ut omnes usq; ad Victoris tempora eam quam isti dicunt doctrinam promulgaverint? Quomodo eos non pudet huiusmodi calumniam adversus Victorem concinnare, cum certò sciant Theodotum coriariæ qui defectionis illius Deum abnegantis parens & auctor fuit, primusque Christum nudum esse hominem asseruit, per Victorem à communione ecclesiæ ejectum fuisse. Nam si, ut ajunt, Victor eadem sentiebat quæ illorum docet impietas, cur Theodotum opinionis illius auctorem ab ecclesiâ removit? Ac de Victore quidem ita se res habet. Qui cum decem annis Sacerdotium administrasset, Zephyrinus ei successor substitutus est, anno principatus Severi circiter nono. Porro idem ille qui supradictum librum de hæresi illius auctore composuit, aliam quoque rem Zephyrini temporibus gestam adjungit his verbis: Facinus, inquit, nostra ætate gestum, multis fratrum nostrorum in memoriam revocabo. Quod quidem si Sodomis admissum fuisset, ipsos, ut arbitror, incolas ad pœnitentiam provocare potuisset. Erat quidam Natalis nomine, confessor, qui non ita pridem, sed nostra ætate vixit. Hic fortè in fraudem inductus est ab Asclepiodoto & altero quodam Theodoto argentario. Ambo autem isti discipuli erant Theodoti illius coriariæ, qui primus ob hanc doctrinam seu potius infamiam, à Victore, ut dixi, tunc temporis episcopo, ab ecclesiæ communione remotus est. Hi persuaserunt Natali, ut accepto salario hæresi illius episcopus crearetur, ea scilicet conditione, ut menstruos centum quinquaginta denarios ab illis acciperet. Sociatus igitur illorum partibus, sæpe à Domino corripiebatur in somnis. Clementissimus

A ὑπὲρ τῆς ἀληθείας, καὶ παρὰ τὰς τότε αἰρέσεις ἐγραψάν λέγω δὲ Ἰβήνην καὶ Μιλτιάδην καὶ Τατιανὸν καὶ Κλήμεντα καὶ ἑτέρων πλῆθυν, ἐν οἷς ἅπασιν θεολογεῖται ὁ Χριστός. ταῦτ' εἰδὼν αἰεὶ τε καὶ Μελιτόντα καὶ τῶν λοιπῶν τίς ἀγνοεῖ βιβλία, Θεὸν καὶ ἀνθρώπον καθαγγέλλοντα τὸν Χριστὸν; ψαλμοὶ δὲ ἄλλοι σοὶ καὶ ὁδοὶ ἀδελφῶν ἀπαρχῆς ὑποπτεῖν γραφεῖσιν, τὸν λόγον τῆς Θεοῦ τὸν Χριστὸν ὑμῖν θεολογεῖν. πῶς οὖν ἐν τοσούτων ἐτη καταγγελομένης ἑκκλησιαστικῆς φρονήματι, ἐνδέχεται μέγχι Βίκτωρος ἔτι ὡς ἔτι οὐδέ τις κεκηρυχέναι πῶς ἔστιν ἀληθινὰ Βίκτωρα καθαψεύδουσαν, ἀλλ' ὡς εἰδότες, ὅτι Βίκτωρ τὸν σκυτέα Θεοδότην τὸν δολιχὸν καὶ πατέρα ταύτης τῆς δοκίμου ἀποστασίας, ἀπεκήρυξεν τὴν κοινῆς, πρῶτον εἰπόντα Ἰβλὸν ἀνθρώπον τὸν Χριστὸν. εἰ γὰρ Βίκτωρ καὶ αὐτὸς ἔτι ὡς ἐφάρχει ὡς ἡ τῶν διδασκῶν βλασφημία, πῶς ἂν ἀπέβαλε Θεόδοτον τὸν τῆς αἵρεσεως ταύτης ἐνεργῶν; καὶ τὰ μὲν καὶ τὸν Βίκτωρα τοιαῦτα. τότε δὲ ἔτεσι δέκα παρὰ τὴν τῆς λειτουργίας, διαδόχου καθίστατον Ζεφυρεῖον, ἀμφιτὸ ἑναλὸν τῆς Σεβήρης βασιλείας ἔτε. παρῆντο δὲ ὁ τὸ παρῆντονον συντάξας παρὰ τῆς καθάρσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς αἵρεσεως βιβλίον, καὶ ἄλλην καὶ Ζεφυρεῖον ἡγορηθῆναι πρῶτον, ὡς ἔτι αὐτὸν ἡγορηθῆναι γράφων. ὑπομνήσω γὰρ πολλοὶ τῶν ἀδελφῶν πρῶτον ἐφ' ἡμῶν ἡγορηθῆναι, ὃ νομίζω ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγεγονε, τὸν ἄνθρωπον ἐνεθέσθαι. Νατάλιον καὶ τὸν ὁμολογητῆς ἐπάλαι, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἡμετέρων ἡγορηθῆναι καιρῶν. ὅτι ἡπατήθη ποτὲ τὸν Ἀσκληπιοδότη καὶ ἑτέροις Θεοδοτοῦ ὑποπτεῖται. ἦσαν δὲ ἔτι ἀμφὶ Θεοδοτοῦ τῆς σκυτέως μαθητῶν, τῆς πρώτης ἐπὶ ταύτη τῇ φρονήσει, μάλλον δὲ ἀφροσύνης ἀφοριδέντων τῆς κοινῆς ὑπο Βίκτωρος ὡς ἐφύω τῆς τότε Ἐπισκοπῆς. ἀνεπέσθη δὲ ὁ Νατάλιος ὑπὸ αὐτῶν ἐπὶ Καλαμῶν Ἐπισκοπῶν κληρωθῆναι ταύτης τῆς αἵρεσεως, ὡς λαμβάνειν παρ' αὐτῶν μηνιαία δηνάρια ἑκατὸν πενήτηκόσια. ἡγορηθῆναι οὖν αὐτοῖς, δι' ὁραμάτων πολλάκις ἐνεθέσθαι ὑπο τῆς Κυρίας. ὃ γὰρ ἑσπασθησὶν Θεός.

SEVERUS.

Κόμος ἡμῶν Γρηγόριος Χειρὸς, οὐκ ἐθέλετο ἔξω ἐκκλησίας γρόμδρον, ἀπολέσθαι μάρτυρα τῶν ἰδίων παθῶν. ἐπεὶ δὲ ῥαθυμότερον τοῖς ὁράμασι παρορσεύει, δελεάζοιμθ τῆ τε παρ' αὐτοῖς πρῶτοκαθεδρία, καὶ τῆ πλείους ἀπολυτῶσι αἰχρῶκερδεία, τελεθλαίον ὑπὸ ἀγίων ἀγγέλων ἐμαστιγῶθη, δι' ὅλης τ' νυκτὸς ἐσμικρῶς αἰκιδεῖς ὥστε ἔωθεν ἀνασθῆναι, καὶ ἐνδυσάμδρον Σάκκον, καὶ ἀποδὸν ἀκαπασάμενον, μὲ πολλῆς ἀσπιδῆς καὶ δακρύων παρορσεύειν, Ζεφυρέω τῷ Ἐπισκόπῳ, κυλιόμδρον ὑπὸ τῶν πόδας ἐ μόνον τῶν ἐν τῷ Κλήρῳ, ἀλλὰ καὶ τῶν λαϊκῶν συγχεῖαι τε τοῖς δάκρυσι τῷ ἐσπλαγχνῶν ἐκκλησίαν τῷ ἐλεήμονθ Χειρῶ. πολλῶν τῆ δέησει χριστάμενον, δείξαντά τε τῶν μῶλωπας ὧν εἰλήφει πληγῶν, μόλις κοινωθηθῆναι. τῶτοις Ἐπιστολάφωμεν καὶ ἄλλας πρὶ τῶν αὐτῶν τῷ αὐτῷ συγγραφέως φωνάς, τῶτον ἐχέσας τὸν τῶπον. γραφάς μὲν θείας ἀφόδως ῥεραδιεργήκασι. πίσεως ἰδρυχάιας κανόνα ἠθετήκασι Χειρὸν ἰηγήκασιν· ἐ τίαι θεῖαι λέγασι γραφαὶ ζητῶντες, ἀλλ' ὁποῖον γῆμα συλλογισμῶς εἰς τὴν τ' ἀθεότηθ ἐυρεθῆ σύσασιν, φιλοπόνως ἀσκῶντες· καὶ αὐτοῖς προτεῖναι τις ῥητὸν γραφῆς θεϊκῆς, ἰδέσθαι ἴσασι πότερον σωτημῆνον ἢ δεζδόμενον δυνάται ποιῆσαι γῆμα συλλογισμῶ. καλαλιπόνες ἰ τὰς ἀγίας τῷ Θεῷ γραφάς, γεωμετρίαν ἐπιτηδύεωσιν. ὡς ἀν ἐκ τῆς γῆς ὄντες καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλῶντες, καὶ τὸν αὐθῶν ἐρχόμενον ἀγνοεῖτες. Εὐκλείδης γῶν πῶδα τισιν αὐτῶν φιλοπόνως γεωμετρεῖται Ἀριστοτέλης δὲ καὶ Θεόφραστος θαυμάζουσι Γαληνὸς γῶσις ὑπὸ ἰνῶν καὶ πρῶσκιωῖται. οἱ δὲ ταῖς τῶν ἀπίων τέχναις εἰς τὴν τῆς αἰρέσεως αὐτῶν γνώμην ἀπαχρῶμενοι, καὶ τῆ τῶν ἀθέων πανεργία τὴν ἀπλήν τῶν θεῶν γραφῶν πίσει καπηλεύοντες. ὅτι μὴ δὲ ἐγγὺς πίσεως ὑπάρχασι, πῆ δὲ καὶ λέγειν; διατῶτο ταῖς θεῖαις γραφαῖς ἀφόδως ἐπέβαλον τὰς χεῖρας, λέγοντες αὐτὰς διαθεθῶκεναι. καὶ ὅτι τῶτο μὴ καλαψευδόμενθ αὐτῶν λέγω, ὁ βελομένθ δυνάται μαθεῖν. εἰ γάρ τις θελήσει συγκομίσας αὐτῶν ἐκάστῃ τὰ ἀνήγραφα ἰδέσθαι πρὸς ἀλλήλα, καὶ πολὺ ἀν εὐρεθῆ διαφωρῶντα. ἀσύμφωνα γῶν ἔσαι τὰ Ἀσκληπιάδου

A enim Deus ac Dominus noster Jesus Christus, cum qui passionum suarum testis exsisterat, perire extra ecclesiam volebat. Sed cum nocturnas ejusmodi visiones negligeret Natalis, utpotè honore primæ apud illos sedis, & turpis lucri cupiditate (quæ multis mortalibus exitio est) inescatus, tandem à sanctis Angelis per totam noctem flagris cæsus & gravissimè verberatus est. Adeo ut primo diluculo confurgens, saccum induerit, & cinere confusus confestim cum lacrymis ad pedes Zephyrini episcopi sese abjecerit, non solum Cleri, verum etiam secularium vestigiis advolutus; & Christi misericordiam ecclesiam ipsam quoq; misericordem fletibus suis commoverit atq; concusserit. Multiq; precibus usus, ostensis etiam vibicibus plagarum quas pro Christi confessione pertulerat, vix tandem ad communionem admittitur. His adjiciemus alia quoque ejusdem Scriptoris de iisdem hæreticis verba, quæ sic habent: Sacras quidem, inquit, Scripturas audacter adulteraverunt: primitivæ autem fidei regulam rejecerunt: Christum ipsum denique ignoraverunt: non inquirentes quid sacræ doceant Scripturæ; sed ejusmodi syllogismorum figura ad confirmandam impietatem suam repariatur, assiduè meditantes. Quod si quis aliquem divinæ Scripturæ locum eis objiciat, examinant utrum connexum an disjunctum syllogismi genus ex eo confici possit. Relictisque atque abjectis sacris dei Scripturis, Geometriæ student; quippè qui terrestres sint & loquantur terrena, & illum qui de cælo advenit ignorent. Euclidis igitur Geometria apud nonnullos eorum studiosè excolitur. Aristoteles verò & Theophrastus summa admiratione suscipiuntur: Galenus autem à quibusdam etiam adoratur. Proinde istos qui infidelium artibus ac disciplinis ad stabiliendam hæresis suæ opinionem abutuntur, & subtili impiorum hominum versutia simplicissimam divinarum Scripturarum adulterant fidem, remotissimos esse à fide quid attinet dicere? Hinc est quòd divinis Scripturis audacter manus intulerunt, eas à se emendatas esse dicentes. Atq; id à me non falsò eis objici, quisquis voluerit facile cognoscet. Nam si quis exemplaria illorum undique conquisita simul inter se contulerit, inveniet profectò illa inter se plurimum dissentire. Certè Asclepiadoti exemplaria non con-

veniunt cum illis quæ sunt Theodoti. Multa porro huiusmodi exemplaria nancisci licet, propterea quod discipuli illorum studiosè perscripserunt ea quæ à magistris suis ut ipsi dicunt emendata, hoc est corrupta fuerant. Jam Hermophili exemplaria cum illis quæ dixi, minimè contentiunt. Ea verò quæ dicuntur Apollonidis ne secum quidem ipsa concordant. Nam illa quæ prius ediderat, cum illis quæ postea invertit atque luxavit, conferre quilibet potest, atque inter se dissonantia deprehendere. Quantæ porro audaciæ sit eiusmodi facinus, ne ipsos quidem ignorare credibile est. Aut enim sacras Scripturas à sancto Spiritu dictatas esse non credunt, ac proinde infideles sunt: aut semetipsos Spiritu sancto sapientiores esse existimant, ac proinde quid aliud sunt quàm demoniaci? Neque enim negare possunt hoc facinus à se admissum esse, cum ipsorum manu descripta sint exemplaria; neque ab illis, à quibus in Christiana fide instituti sunt, eiusmodi Codices acceperint: nec ostendere possint exemplaria, ex quibus sua illa descripserunt. Quidam autem ex ipsis ne adulterare quidem Scripturas dignati sunt: sed legem ac Prophetas absolutè repudiantes, per illegitimam & impiam doctrinam, sub obtentu gratiæ in altissimum exitiū gurgitem delapsi sunt. Verùm de his hæcenus.

*Finis Libri quinti Historia
Ecclesiastica.*

Α τοῖς Θεοδότῃ πολλῶν δὲ ἐστὶν εὐπορησῶν, διὰ τὸ φιλοτίμως ἐγγεγράφαι τὰς μαθητῶν αὐτῶν ταύτῃ ἕκαστῶν αὐτῶν ὡς αὐτοὶ καὶ ἐκαστὸν ἀλωρθωμένα, τετέστιν ἠφανισμένα πάλιν ἐκ τούτοις τὰ Ἐρμοφίλῃ ἐσσιβάδει. Ἰὰ γὰρ Ἀπολλωνίῳ ἐδὲ αὐτὰ ἑαυτοῖς ἐστὶ σύμφωνα. ἐστὶ γὰρ συγκεῖναι τὰ πρεσύτερον ὑπὸ αὐτῶν καὶ Ἰασιδουαδένῃ, τοῖς ὑστερον πάλιν ἐπιδιαστροφῆσαι, καὶ εὐρεῖν καταπολύ ἀπαδόντα. οὕτως ἐτόλμησεν ἐπιτέτοι τοῦ ἀμαρτήματα, εἰκὸς μὴ ἐκνεύς ἀγνοεῖν. ἢ γὰρ ἐπιστεύσῃ ἀγνοῦν παρὰ μάλι λελεχθαι τὰς θείας γραφάς, καὶ εἰς ἀπίστοι. ἢ ἑαυτὸς ἠγέσθαι σοφώτερος ἢ ἀγνοῦν πνεύματος ὑπάρχων. καὶ τί ἕτερον ἢ δαιμονώσῃ. ἐδὲ γὰρ δεινῶσα δυνάμει αὐτῶν εἶναι τὸ τόλμημα, ὅποταν καὶ τῇ αὐτῶν χειρὶ ἢ γεγραμμένα. καὶ παρ' ὧν κατηχῶσαν μὴ τοιαύτας παρέλαβον τὰς γραφάς, καὶ δεῖξαι ἀνήγραφα, ὅθεν αὐτὰ μετεγράψαντο, μὴ ἔχουσιν. ἐνιοὶ δὲ αὐτῶν ἐδὲ πᾶσα γράφασεν ἠξίωσαν αὐτὰς, ἀλλ' ἀπλῶς δαιμονοῦσάμενοι τὸν τε νόμον καὶ τὰς προφητάς, αὐτοῦ καὶ ἀθέως διδασκαλίας προεφάσθη γράει, εἰς ἕχαστον ἀπαλείας ὄλεθρον καταλίθησαν. καὶ ταῦτα μὲν τέτοιον ἰσορείωτα τρόπον.

Ἐκκλησιαστικῆς ἰστορίας λόγος πέμπτος
τέλει.